Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Inițiativa cetățenească europeană „Salvați albinele și fermierii!”

(aviz din proprie inițiativă)

(2023/C 100/07)

Raportor: **Arnold PUECH d'ALISSAC**

Decizia Adunării Plenare	19.5.2022
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
	Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului
Data adoptării în secțiune	24.11.2022
Data adoptării în sesiunea plenară	15.12.2022
Sesiunea plenară nr.	574
Rezultatul votului	
(voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	168/0/2

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. Succesul acestei inițiative cetățenești europene (ICE) arată că cetățenii europeni au așteptări foarte mari de la Comisia Europeană (CE). În primul rând, CESE dorește să îl felicite pe organizator și salută angajamentul cetățenilor care a condus la acest succes, având în vedere dificultatea de a strânge toate semnăturile necesare. Prin urmare, invită CE să ofere răspunsuri precise și concrete la solicitările formulate de această ICE.

1.2. CESE regretă că propunerea principală a ICE, și anume eliminarea treptată și totală a pesticidelor până în 2035, nu este reflectată în titlul ales; „Salvați albinele și fermierii!”. CESE subliniază de altfel faptul că CE este în curs de a elabora sau a adoptat deja numeroase acte juridice în favoarea albinelor, a polenizatorilor, a biodiversității, a utilizării durabile a pesticidelor și a sprijinirii fermierilor în tranziția agroecologică, însă recunoaște totuși că aceste măsuri nu și-au atins pe deplin obiectivele. Din acest motiv, îndeamnă CE să adopte măsuri suplimentare pentru a-și atinge într-un mod concret și mai eficient obiectivele ambițioase pe care le-a stabilit. De exemplu, recomandă un sprijin mai puternic pentru agricultura de precizie, agricultura digitală, controlul biologic, robotică, dar și pentru agroecologie.

1.3. CESE insistă asupra necesității de a lua în considerare toți cei trei piloni ai durabilității (de mediu, social și economic), fără a neglija aspectele economice, adesea lăsate pe un plan secundar, într-un context esențial de durabilitate a sistemelor și de suveranitate alimentară.

1.4. Totodată, CESE solicită CE să efectueze evaluări ale impactului înainte de a lua decizii, în special pentru a evalua impactul costurilor inițiativei asupra producției agricole și a economiei, de care trebuie să se țină seama în paralel cu costul economic al pierderii biodiversității pentru fermieri.

2. **Contextul general**

2.1. *O inițiativă cetățenească europeană pentru o agricultură care să respecte în mai mare măsură albinele, oamenii și mediul*

2.1.1. Mecanismul ICE le oferă cetățenilor europeni posibilitatea de a participa activ la procesele democratice ale Uniunii Europene (UE), solicitând CE să propună noi acte legislative. Odată ce o inițiativă primește sprijinul a cel puțin un milion de cetățeni ai UE și atinge numărul de semnături necesare în cel puțin un sfert dintre statele membre ([1]), CE trebuie să răspundă ICE respective.

([1]) Regulamentul (UE) 2019/788 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind inițiativa cetățenească europeană (JO L 130, 17.5.2019, p. 55).

2.1.2. Întrucât „Salvați albinele și fermierii! Către o agricultură care să respecte albinele pentru un mediu sănătos” a atins numărul de semnături necesare, se solicită CE să propună acte juridice pentru eliminarea treptată a pesticidelor sintetice până în 2035, pentru refacerea biodiversității și pentru sprijinirea fermierilor în această etapă de tranziție.

2.2. *Un context marcat de declinul polenizatorilor și de erodarea biodiversității în Europa*

2.2.1. Cerințele exprimate în cadrul acestei ICE se situează într-un context în care Europa se confruntă cu un declin al albinelor. Într-adevăr, conform listei roșii europene a albinelor, una din trei specii de albine și fluturi este în declin, iar una din zece este amenințată cu dispariția ([2]).

2.2.2. Or, 84 % din culturile europene beneficiază cel puțin parțial de pe urma polenizării realizate de animale ([3]), iar 78 % dintre plantele sălbatice din UE depind de insecte polenizatoare ([4]). Protecția acestora reprezintă, prin urmare, o miză esențială pentru producția agricolă, în contextul esențial actual al securității și suveranității alimentare. În plus, albinele sunt esențiale pentru producția de miere, în condițiile în care UE este autonomă în proporție de numai 60 % în ceea ce privește mierea. Pentru a satisface cererea, aceasta trebuie să se bazeze pe importuri (din care 28 % provin din China), care sunt de o calitate inferioară celei a mierii europene.

2.2.3. Potrivit raportului de evaluare privind polenizatorii, polenizarea și producția de alimente realizat de Platforma interguvernamentală științifico-politică privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice (IPBES) ([5]), principalii factori care cauzează declinul polenizatorilor sunt schimbarea destinației terenurilor, practicile agricole intensive și utilizarea pesticidelor, poluarea mediului, speciile alogene invazive, agenții patogeni și schimbările climatice.

2.2.4. O resursă alimentară (nectar și polen) diversificată și disponibilă în cantități suficiente pe tot parcursul anului reprezintă, de asemenea, un factor esențial pentru dezvoltarea adecvată a albinelor și pentru asigurarea unei producții de miere mai regulate pentru apicultori ([6]).

2.2.5. Declinul albinelor se înscrie într-un context mai global de erodare a biodiversității. Într-adevăr, Raportul de evaluare mondială a biodiversității și a serviciilor ecosistemice, elaborat în 2019 de IPBES ([7]), a evidențiat o erodare fără precedent a biodiversității.

2.2.6. În urma acestor rapoarte ale IPBES, Institut national de recherche pour l'agriculture, l'alimentation et l'environnement (Institutul Național de Cercetare pentru Agricultură, Alimentație și Mediu, INRAE) și Institut français de recherche pour l'exploitation de la mer (Institutul francez de cercetare pentru exploatarea mării, Ifremer) au publicat, în luna mai 2022, o expertiză științifică colectivă (ESC) privind impactul produselor de protecție a plantelor asupra biodiversității și a serviciilor ecosistemice ([8]). ESC subliniază aspectul multidimensional al declinului biodiversității, precum și dificultatea de a stabili ponderea relativă a produselor de protecție a plantelor în acest declin, din cauza interdependenței diferiților factori. Cu toate acestea, cunoștințele științifice au permis ESC să stabilească o legătură cauzală clară între utilizarea produselor de protecție a plantelor și declinul anumitor populații, cum este cazul insectelor polenizatoare.

2.3. *Numeroase acte juridice sunt în curs de elaborare sau au fost deja adoptate de către CE în favoarea albinelor, a utilizării durabile a pesticidelor, a refacerii biodiversității și a sprijinirii fermierilor în tranziția agroecologică*

2.3.1. În ceea ce privește protecția albinelor și a polenizatorilor, UE a lansat în 2018 Inițiativa UE privind polenizatorii, care vizează combaterea declinului polenizatorilor sălbatici în UE. Aceasta include zece acțiuni împărțite în trei domenii prioritare:

— îmbunătățirea cunoștințelor privind declinul polenizatorilor, cauzele și consecințele acestuia;

— combaterea cauzelor declinului polenizatorilor;

— sensibilizarea, implicarea societății în ansamblul ei și promovarea colaborării.

([2]) Nieto et al., 2014. European Red List of Bees (Lista roșie europeană a albinelor).
([3]) Williams, 1994. *The dependence of crop production within the European Union on pollination by honeybees* (Dependența producției agricole din Uniunea Europeană de polenizarea de către albinele melifere).
([4]) Ollerton et al., 2011. *How many flowering plants are pollinated by animals?* (Câte plante cu flori sunt polenizate de animale?).
([5]) IPBES, 2016. Raport de evaluare privind polenizatorii, polenizarea și producția alimentară.
([6]) Institutul tehnic și științific francez pentru albine și polenizare (ITSAP), 2015. Ressources alimentaires pour les abeilles (Resurse alimentare pentru albine).
([7]) IPBES, 2019. Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services (Raportul de evaluare mondială a biodiversității și a serviciilor ecosistemice).
([8]) INRAE și Ifremer, 2022. Impacts des produits phytopharmaceutiques sur la biodiversité et les services écosystémiques (Impacturile produselor de protecție a plantelor asupra biodiversității și a serviciilor ecosistemice).

Cu toate acestea, Curtea de Conturi Europeană a constatat în Raportul său special nr. 15/2020 privind protejarea polenizatorilor sălbatici în UE ([9]) că „această inițiativă a avut un efect neglijabil asupra stopării declinului și era necesar să fie mai bine gestionată pentru a-și atinge obiectivele”. De asemenea, CE însăși a recunoscut în raportul său privind punerea în aplicare a inițiativei ([10]) că, deși s-au înregistrat progrese semnificative în punerea în aplicare a acțiunilor inițiativei, sunt în continuare necesare eforturi pentru a aborda diferitele cauze ale declinului.

2.3.2. În ceea ce privește reducerea impacturilor și a riscurilor generate de produsele de protecție a plantelor, CE a lansat revizuirea directivei sale privind utilizarea durabilă a pesticidelor, în scopul de a aborda problema majoră referitoare la eficacitatea limitată a acesteia în reducerea utilizării pesticidelor și la riscurile pentru sănătatea umană și mediu, prezentând, în iunie 2022, un nou proiect de regulament ([11]). Printre principalele schimbări se numără:

— obiective obligatorii din punct de vedere juridic la nivelul UE, care să urmărească reducerea cu 50 % a utilizării și a riscului reprezentate de pesticidele chimice, precum și a utilizării celor mai periculoase pesticide până în anul 2030;

— noi măsuri pentru a asigura punerea în aplicare de către fermieri a combaterii integrate a dăunătorilor;

— interzicerea, cu excepția situației în care se acordă o derogare reglementată, a tuturor pesticidelor în zonele sensibile.

2.3.3. Introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor în UE este strict reglementată. Cadrul juridic privind punerea pe piață a produselor de protecție a plantelor în UE este definit prin Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului ([12]). În conformitate cu acest regulament, înainte de aprobarea la nivel european a unei substanțe active, se desfășoară evaluări ale riscurilor, pentru a se evita efectele nefaste potențiale asupra sănătății sau a mediului. În plus, orientările privind evaluarea riscurilor produselor de protecție a plantelor asupra albinelor [documentul de orientare privind albinele sau „Bee Guidance Document” ([13])], sunt în curs de revizuire, pentru a ține seama de cele mai recente evoluții științifice în acest domeniu.

2.3.4. În ceea ce privește refacerea biodiversității în zonele agricole, UE se poate baza pe rețeaua Natura 2000 și pe Directivele „Păsări” ([14]) și „Habitate” ([15]), care stau la baza legislației UE privind conservarea naturii, chiar dacă această rețea nu privește doar zonele agricole. De asemenea, CE a pus în aplicare Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 ([16]). Aceasta include cu precădere acțiuni și angajamente de refacere a biodiversității în zonele agricole, astfel cum se prevede în proiectul de regulament privind refacerea naturii ([17]), prezentat de CE la 22 iunie 2022. În special, articolul 8 din proiect consacră obiectivul obligatoriu ca statele membre să inverseze declinul populațiilor de polenizatori până în 2030, iar articolul 9 consacră angajamente de refacere a ecosistemelor agricole, precum acoperirea a cel puțin 10 % din terenurile agricole ale UE cu „elemente de peisaj de mare diversitate” până în 2030.

2.3.5. În ceea ce privește sprijinirea fermierilor în tranziție, noua PAC 2023-2027 reprezintă un instrument esențial pentru atingerea obiectivelor ambițioase ale Pactului verde european și pentru sprijinirea fermierilor. În 2020, un raport special al Curții de Conturi a demonstrat că contribuția actualei PAC nu a reușit să stopeze declinul biodiversității pe terenurile agricole ([18]). Curtea de Conturi a concluzionat că „modul în care Comisia urmărește cheltuielile legate de biodiversitate în bugetul UE nu este fiabil; impactul plăților directe din cadrul PAC este limitat sau necunoscut; Comisia și statele membre au favorizat măsuri de dezvoltare rurală cu un impact mai redus”. Noua PAC prevede noi măsuri de îmbunătățire a impactului său asupra mediului, cum ar fi îmbunătățirea condiționalității.

([9]) Curtea de Conturi Europeană. Raportul special nr. 15/2020.
([10]) COM(2021) 261 final.
([11]) COM(2022) 305 final.
([12]) Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului (JO L 309, 24.11.2009, p. 1).
([13]) EFSA, 2022. Revised guidance on the risk assessment of plant protection products on bees (Apis mellifera, Bombus spp. and solitary bees) [Orientări revizuite privind evaluarea riscurilor prezentate de produsele de protecție a plantelor pentru albine (Apis mellifera, Bombus spp. și albinele solitare)].
([14]) Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO L 20, 26.1.2010, p. 7).
([15]) Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, 22.7.1992, p. 7).
([16]) COM(2020) 380 final.
([17]) COM(2022) 304 final.
([18]) Curtea de Conturi Europeană. Raportul special nr. 13/2020.

2.3.6. Textele elaborate și lucrările realizate la nivel european în alte sectoare decât agricultura pot avea, de asemenea, un efect indirect asupra polenizatorilor, precum pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”, cu referire la obiectivul UE de reducere a emisiilor de dioxid de carbon cu 55 % până în 2030 (albinele fiind afectate și de schimbările climatice), planul de reducere a poluării la zero în vederea eliminării poluării aerului, a apei și a solului, Directiva privind energia din surse regenerabile sau noua Strategie europeană pentru păduri, definită de ambiția CE de a planta trei miliarde de copaci în întreaga Europă până în 2030.

3. **Observații generale**

3.1. CESE subliniază importanța ICE ca instrument de participare directă a cetățenilor europeni. ICE este, într-adevăr, cel mai puternic instrument de democrație participativă existent la nivel european. Ca punte între organizațiile societății civile și instituțiile europene, CESE a consolidat, de-a lungul anilor, locul acordat ICE și le-a sporit vizibilitatea în activitatea de zi cu zi a instituțiilor europene. Comitetul salută faptul că prezentul aviz este primul adoptat cu privire la o ICE, înainte de răspunsul CE, și o invită pe aceasta să răspundă în mod precis solicitărilor formulate.

3.2. CESE regretă că propunerea principală a ICE, și anume eliminarea treptată și totală a pesticidelor până în 2035, nu este reflectată în titlul ales; „Salvați albinele și fermierii!” Subliniază că numeroase acte juridice sunt în curs de elaborare sau au fost deja adoptate de CE în încercarea de a răspunde la aceste solicitări, însă recunoaște că aceste măsuri nu și-au atins pe deplin obiectivele. Din acest motiv, îndeamnă CE să adopte măsuri suplimentare pentru a-și atinge obiectivele într-un mod mai concret și mai rapid. Cu toate acestea, CESE insistă asupra necesității de a lua în considerare toți cei trei piloni ai durabilității (de mediu, social și economic), într-un context esențial de durabilitate a sistemelor și de suveranitate alimentară, și de a efectua evaluări ale impactului înainte de a lua orice decizie, în special pentru a evalua impactul costurilor inițiativei asupra producției agricole și a economiei.

4. **Observații specifice**

4.1. Referitor la solicitarea ICE privind „eliminarea treptată, cu 80 %, a pesticidelor sintetice din agricultura UE până în 2030, începând cu cele mai periculoase, pentru ca, până în 2035, în agricultură să nu se mai utilizeze pesticide sintetice”:

4.1.1. CESE avertizează cu privire la propunerea de a stabili obiective idealiste sau irealizabile într-un interval de timp prea scurt. Subliniază faptul că CE propune deja reducerea cu 50 % până în 2030 a utilizării și a riscului pesticidelor chimice, precum și a utilizării celor mai periculoase pesticide. La un nivel mai global, Comitetul se opune stabilirii unor obiective de reducere a pesticidelor care nu au legătură cu disponibilitatea unor soluții alternative eficace și accesibile pentru fermieri.

4.1.2. CESE subliniază că, în Europa, cadrul de reglementare pentru produsele de protecție a plantelor este printre cele mai exigente din lume din punctul de vedere al obiectivelor, deoarece stabilește ca principiu absența efectelor inacceptabile asupra mediului.

4.1.3. În opinia CESE, întrucât declinul albinelor domestice și al polenizatorilor sălbatici are cauze multiple, eliminarea pesticidelor nu ar trebui privită ca o pârghie unică sau principală pentru salvarea acestora. Este esențial să se combată toți factorii determinanți ai declinului. De exemplu, în cazul albinelor domestice, lupta împotriva parazitului varroa și a viespii asiatice (Vespa velutina) reprezintă preocupări majore pentru apicultorii profesioniști, care speră să se descopere noi soluții de tratament capabile să le protejeze mai bine albinele.

4.1.4. CESE observă importanța albinelor domestice, a polenizatorilor sălbatici și a altor insecte pentru agricultură (polenizarea culturilor, reglementarea naturală a dăunătorilor etc.). El dă exemplul parteneriatelor reciproc avantajoase între fermieri și apicultori, de tipul „Adoptă un stup” ([19]), lansate de fermieri. Într-adevăr, fermierii care adoptă stupi acordă o atenție deosebită protecției albinelor atunci când efectuează tratamente fitosanitare pentru a-și proteja culturile. De asemenea, ar trebui dezvoltate sisteme de tipul „ApiAlert” ([20]), care să permită numărarea mortalității stupilor și determinarea cauzelor reale ale mortalității acestora.

4.2. Referitor la solicitarea ICE privind „refacerea ecosistemelor naturale din zonele agricole, astfel încât agricultura să devină un vector pentru refacerea biodiversității”:

([19]) Le Betteravier. Quand 14 agriculteurs de l'Aisne deviennent apiculteurs (Când 14 fermieri din Aisne devin apicultori).

([20]) 20 Minutes. Toulouse: Pour suivre la mortalité des abeilles, BeeGuard met au point un compteur vidéo sur ses ruches connectées (Toulouse: pentru a monitoriza mortalitalitatea albinelor, BeeGuard instalează un contor video pe stupii săi conectați).

4.2.1. CESE subliniază că activitatea umană, cum ar fi anumite practici agricole, se numără printre cauzele declinului polenizatorilor și al biodiversității, dar că agricultura poate reprezenta, în același timp, și o soluție. De exemplu, dorește să se acorde o susținere sporită proiectelor precum replantarea de garduri vii sau dezvoltarea de resurse melifere de către fermieri, pentru a-i consacra pe aceștia din urmă în calitate de participanți la protejarea albinelor și a biodiversității. Totodată, va fi esențial ca fermierii să fie mai bine remunerați pentru serviciile ecosistemice pe care le furnizează, pentru a-i sprijini în realizarea unor astfel de proiecte.

4.2.2. CESE ia act de ambiția puternică manifestată de CE ca agricultura să devină un mijloc de refacere a biodiversității, prin obiectivele și măsurile prevăzute în Strategia privind biodiversitatea și în Strategia „De la fermă la consumator", precum și prin proiectul de regulament privind refacerea naturii, și își exprimă îngrijorarea cu privire la respectarea suveranității alimentare a Uniunii Europene.

4.2.3. CESE consideră că ar trebui promovate, de asemenea, demersurile voluntare sub forma inițiativelor agricole pentru polenizatori sau biodiversitate, care se dezvoltă în întreaga Europă. De exemplu, în Franța, FNSEA a publicat un compendiu de inițiative agricole în favoarea polenizatorilor ([21]). Cu scopul de a multiplica bunele practici „Api-Agri" (în domeniul apiculturii și al agriculturii), acest compendiu identifică inițiative voluntare desfășurate în Franța în favoarea polenizatorilor, reunind exemple pozitive, pragmatice, care au rolul de sursă de inspirație. Pe același principiu, o campanie de comunicare intitulată „10 acțiuni favorabile albinelor în ferma dumneavoastră" ([22]) a fost lansată în 2018 în Danemarca. Aceasta promovează diferite inițiative voluntare pe care fermierii le pot adopta la nivelul exploatației lor agricole, cum ar fi plantarea de garduri vii, plantarea de câmpuri de polenizare sau limitarea dispersiei atunci când se aplică produse de protecție a plantelor, prin pulverizarea acestora în condiții climatice adecvate (de exemplu, vânt slab) sau utilizarea unor sisteme de reducere a dispersiei.

4.2.4. CESE consideră că, pentru refacerea ecosistemelor naturale în zonele agricole, CE ar trebui să pună în aplicare o serie de măsuri: întreținerea și refacerea infrastructurii agroecologice, diversificarea culturilor pentru a sprijini integrarea în peisaj a unui mozaic de culturi, dezvoltarea agrosilviculturii, a agriculturii ecologice și a produselor cu etichete oficiale de atestare a calității și a originii, menținerea pajiștilor permanente, reducerea utilizării și a impactului pesticidelor etc.

4.3. Referitor la solicitarea ICE privind „reformarea agriculturii, acordând prioritate agriculturii la scară mică, diversificate și durabile, sprijinind creșterea rapidă a practicilor agroecologice și ecologice și permițând formarea fermierilor și cercetarea independentă în domeniul agriculturii fără pesticide":

4.3.1. CESE atrage atenția asupra existenței unui raport elaborat de 300 de experți din 23 de state membre, care au analizat impactul potențial al viitoarei PAC asupra protecției și a refacerii biodiversității ([23]). Oamenii de știință formulează propuneri concrete pentru a îmbunătăți impactul PAC asupra biodiversității și pentru a sprijini fermierii în această tranziție. CESE recomandă CE și statelor membre să se inspire din acest document în cadrul reformei PAC, care reprezintă un instrument puternic pentru reforma sectorului agricol.

4.3.2. Cu toate acestea, CESE consideră că tranziția agroecologică și îmbunătățirea biodiversității nu se vor putea realiza doar de la Bruxelles prin intermediul PAC, și subliniază, de asemenea, importanța nivelului local. Într-adevăr, pentru a se adapta la caracteristicile specifice ale diverselor teritorii, trebuie dezvoltate, de asemenea, soluții locale pentru fermieri și proprietarii de terenuri.

4.3.3. În plus, CESE ar dori să își sublinieze angajamentul de a găsi alternative eficiente, astfel încât niciun fermier să nu rămână fără soluție. Din acest motiv, dorește să încurajeze în continuare agricultura de precizie, agricultura digitală, controlul biologic, robotica, dar și agroecologia, cu o componentă financiară semnificativă pentru dezvoltarea cercetării, punerea în aplicare a inovațiilor și adoptarea acestora de către sectoare și fermieri.

4.3.4. CESE recunoaște importanța apiculturii ca sector economic în numeroase state membre, aceasta contribuind, în special, la dezvoltarea rurală și la menținerea populațiilor locale. Având în vedere deficitul producției de miere în Europa, ar trebui consolidat sprijinul pentru apicultură și pentru valorificarea economică a mierii și a celorlalte produse apicole (polen, ceară, lăptișor de matcă etc.), pentru a menține o apicultură profesională și ecologică, capabilă să răspundă nevoilor de consum de miere în Europa. CESE subliniază, de asemenea, că este important ca apicultorii să se reunească în organizații profesionale, pentru a se structura mai bine și a apăra mai eficient interesele apiculturii europene. În special, ar dori ca CE să valorifice ocazia viitoarei revizuiri a Directivei privind mierea pentru a consolida etichetarea și trasabilitatea mierii, în scopul de a combate mai eficient frauda și importurile din țări terțe care, nerespectând standardele europene, slăbesc producția de miere din UE.

([21]) FNSEA, 2022. Recueil des initiatives agricoles favorables aux pollinisateurs (Compendiu de inițiative agricole care favorizează polenizatorii).

([22]) Consiliul danez pentru agricultură și alimentație, 2018. 10 bee-friendly recommendations for your farm (10 recomandări în favoarea albinelor pentru ferma dumneavoastră).

([23]) Pe'er et al., 2022. How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? (Cum poate contribui politica agricolă comună europeană la stoparea pierderii biodiversității?) Recommendations by over 300 experts.(Recomandări formulate de peste 300 de experți).

4.3.5. Nu în cele din urmă, pentru ca tranziția agroecologică să fie acceptabilă pentru fermierii europeni, CESE recomandă CE să pună rapid în aplicare reciprocitatea standardelor, în scopul de a limita denaturarea concurenței pentru fermierii europeni.

Bruxelles, 15 decembrie 2022.

Președinta
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG